

Основни стъпки при снаряжаване на боеприпаси

Част V

Когато се изисква абсолютна прецизност при релоудинга, се навлиза в света на микрометрията. Американската компания REDDING произвежда едни от най-прецизните в света релоудинг микрометрични матрици.

■ *текст и снимки - Димитър Петрофф, Тексас, САЩ*

«СТЯГАНЕ (КРИМПВАНЕ) НА КУРШУМА (ОПЦИЯ)

В някои случаи е необходимо допълнително пристягане на ръба на гърлото на гилзата към вложения куршум. Този процес се нарича кримпинг.

Кримпването огъва ръба на гърлото на гилзата в посока към специални прорези на куршума, наречени канелюри. Така куршумът допълнително се фиксира към гилзата.

Куршумите, които се кримпват, трябва да имат канелюри. Те осигуряват свиването на гърлото на гилзата около куршума, без да се повреди самия куршум. Кримпването на куршум без канелюра поврежда ризницата на куршума и влошава точността на изстрела. Ако куршумът притежава канелюра за кримпване или бразда за кримпване, той може да бъде кримпнат след поставянето му в гилзата. Кримпването е допълнителна операция, която не е задължителна за всеки боеприпас. То не се прилага към спортните патрони, тъй като

увеличава допълнително статичното налягане между куршума и гърлото на гилзата. Кримпването се използва главно при автоматичните оръжия и при тези, които стрелят с тежкокалибрени боеприпаси, защото такива оръжия обикновено имат силен откат, който може да доведе до разместване на куршумите в боеприпасите, заредени в пълнителя.

Преди да се пристъпи към кримпването, гилзите трябва да се струговат до абсолютно еднаква дължина една спрямо друга. Това е предварително условие, което осигурява

гурява навлизането на ръба на гърлото на гилзата в кримпинг-зоната на матрицата, с която се поставя куршума. Диаметърът на тази зона е малко по-малък от основния диаметър на зоната, в която навлиза гърлото на гилзата при поставяне на куршума. Когато стволът на пресата се вдигне до крайно положение (при предварително настройване на поставящата матрица за кримпване), то горният ръб на гилзата навлиза в потясната зона и се свива към канелюрите на кримпвания куршум.

Стягането се препоръчва, когато:

– амуниците са предназначени за полуавтоматични, в частност – военни оръжия – амуниците са предназначени за оръжия с туболарни пълнители. При тях патроните опират един в друг по дължината си. Откачът създава допълнителна сила, която въздейства върху куршумите. Ако те не са кримпнати, могат допълнително да навлязат в гилзите вследствие на удара на предния патрон. Това може да влоши точността, или да създаде допълнително налягане при изстрела

– амуниците са предназначени за карабини с обикновени пълнители, но притежават изключително силен откат. В зависимост от дизайна на пълнителя, в резултат на отката куршумът може да излезе малко повече от гилзата, като по този начин боеприпасът става твърде дълъг за зареждане в патронника. Това може да доведе до риск при особено опасен лов.

Повечето матрици за влагане на куршума притежават възможност за кримпване. Кримпването се осигурява от малки рамене в горната част на матрицата.

На стягането трябва да се отделя особено внимание, защото при свръхстягане ще се получат издутини по гърлото и раменете на гилзата. Такъв патрон вероятно

→ 150-грейнов Hornady – също ловен вариант, с оловен връх. При тези куршуми канелюрата за кримпинга е набраздена. Това увеличава сцеплението между куршума и месинговия ръб на гърлото.

← Куршуми SWIFT A-Frame – безкомпромисни при лов на едри животни в Европейския ареал. Това е един от най-добрите стопери при лов на мечки. Влаза се в тежки калибри, а канелюрата за кримпинг е силно изрязана в куршума. Целта е една – да не се получат размествания на куршумите при стрелба, в резултат на тежкия откат на оръжието.

няма да може да се зареди в патронника на оръжието.

Гилзи с много тънки стени на гърлото (като напр. кал. 32-20 Winchester) се кримпват трудно, без да се получат издутини. Ако се използват такива гилзи, желателно е кримпването да се извършва като отделна операция, след влагането на куршума. Куршумите се поставят във всички гилзи, след което поставящото стъбло се развива максимално нагоре. Кримпването се извършва по описания вече начин, но поставящото стъбло не се навива надолу след настройването на матрицата.

Инспекция

След преминаване през изброените дотук (и в предишните броеве на списанието) стъпки е налице готов ръчно снаряжен боеприпас. Има още една стъпка, през която трябва да се премине, преди амуниците да се приберат в кутията, и това е инспекцията им.

Патроните се поставят легнали върху светла кърпа и се търкулват с ръка. По време на

← Куршуми FMJBT с канелюри за кримпване. Ясно се вижда как ръбът на гърлото на гилзите е свит към браздите на куршумите. Това осигурява по-здраво захващане на куршума в гилзата, което е задължително условие при автоматичните оръжия и тези с по-голям откат при изстрела.

търкалянето се проверява следното:

- правилно ли е вложен куршумът
- повредено ли е гърлото на гилзата
- забелязват ли се високи капсули
- забелязват ли се издутини по гърлото
- има ли повредени куршуми, по-специално на върховете им
- липсващо кримпване, ако е било предвидено.

При поставянето на боеприпасите в кутията се прави окончателна проверка за липса на високи капсули чрез прекарване на пръст през капсулите. Важно: капсулите не трябва да се донатикват навътре в гнездата им, преди патронът да е разглобен и барутът изваден навън от гилзата и поставен на безопасно разстояние

Ловните патрони трябва да бъдат проверени дали се зареждат лесно в оръжието, за което са предназначени. Трябва да се спазват определени правила за безопасност. Ако оръжието има предпазител, който заключва ударната игла, но с болта все пак може да се оперира, безопасно е да се тества зареждането на патрона в оръжието. Ако обаче пушката не позволява това обезопасяване, не се препоръчва зареждането на патрона в нея, преди болта да се извади и да се отстрани ударната пружина от иглата. Ако не е възможно разглобяването на ударния механизъм, зареждането на патрона може да се провери само на стрелбище и в безопасно направление.

Обозначаване на партидата

Това е последната стъпка. Информацията за преснарядените в сесията боеприпаси трябва да се запише подробно в таблица и тя да се приложи към кутията със снаряжените патрони. Обозначаването на преснарядените боеприпаси е изключително важно, защото след време тяхното съдържание може да бъде забравено. Тогава не е ясно какъв точно патрон се зарежда в оръжието.

Бърза справка с дневника ще даде отговор на въпроса.

Препоръчителен вид на таблицата е приложен на следващата страница.

Тестване на готовите амунции на стрелбище

Готовите боеприпаси са с добро качество само ако след проверка се установи, че с тях се стреля добре. За да се провери това, е необходимо да се премине през следната процедура.

Започва се с минималното посочено количество от дадения барут. Снаряждат се от пет до десет патрона. Без да се променят настройките на матриците, следващите групи патрони се снаряждат с барут, като количеството му е в повече с половин до един грейн. Така се снаряждат няколко групи патрони, докато се достигне до максималния посочен заряд. Всяка група патрони се обозначава по количеството барут и се съхранява в отделна кутия.

Отделната петизстрелна група е достатъчна, за да се провери прецизността на заряда. Възможно е една от групите да бъде 0,75", следващата да е 0,5", а третата след нея – 1,75". За най-точна статистика се препоръчва изстрелването на две петизстрелни групи или пък на една седемизстрелна.

Стрелбата започва с патроните с най-малко тегло на барута. Стреля се по отделни мишени. След приключването на всяка серия се сравняват групите. Търси се серията патрони, чийто барутен заряд оформя най-малка група. По време на стрелбата се следят външните признаци за налягането. При наличие на някой от тях стрелбата се прекратява, дори и ако още не е достиг

↑ Една от най-прецизните матрици за влагане на куршум – микрометрична матрица, произведена от американската компания REDDING. В основното стъбло е разположено друго – по-тясно, чийто предназначение е да обхване гилзата и да я центрира абсолютно точно спрямо поставяния куршум, след което да вложи куршума на нужната дълбочина. Ако дълбочината на влагането не е точно до канелюрата, кримпингът е неправилен.

↓ Обозначаването на партидата от релоудинг сесията е елементарно на вид, но много важно действие. След време лесно се забравя какъв барут и какви компоненти са вложени при куршумите, което затруднява избора им според условията на стрелбата. Освен калибъра се обозначават вида на гилзата, куршума, капсула, барута и теглото му. При възможност се отбелязва и началната скорост на куршума от съответния заряд, измерена при конкретни атмосферни условия.

Добре е всяка релоудинг сесия да бъде описвана в дневник. За целта е достатъчно създадените таблици да бъдат подредени в хронологична последователност. Полезно е след тестването на готовите боеприпаси от всяка партида в таблицата да се отбеляжат атмосферните условия на стрелбата и постигнатите начални скорости на всеки тестван патрон.

Степента на групираност върху мишената също се отбелязва. Така се създава хронология на релоудинга, при справка с която лесно може да се види кой заряд как се държи в реалните условия, при които се провежда стрелбата. Ако се наложи релоудване на боеприпаси, които ще се използват при аналогични атмосферни условия, няма да е необходимо повтаряне на процедурата по тестването на готовите патрони с цел установяване кой заряд е оптимален. Една

↑ Микрометричният винт на REDDING матрицата е в състояние да настрои дълбочината на влагане на куршума през интервал от 0,0005" (0,0127 мм). Подобна прецизност на влагането е необходима само при бенчрест стрелбата на дистанции 1000 ярда или на една сухопътна миля.

нато максималното посочено тегло на барута. Просто за конкретното оръжие, по една или друга причина, това е максималният възможен безопасен заряд. При този тест вероятно ще се стигне до най-прецизния заряд за тестваното оръжие. Ако постигнатата група не е задоволителна, то следващото, което може да се направи, е да се коригира дълбочината на влагането на куршума. Ако това не подобри групираността, трябва да се опита с използване на друг вид барут, като процесът се повтаря, докато се стигне до „верния“ заряд.

Примерен вариант на таблица за описване на релоудинг сесия

Дата:

Калибър:

			Напр. натоварване			
			Бал. коефициент			
Куршум	Тегло		Вид на куршума	Барут		
	grs	грама		Вид	grs	грама
Гилза			Декларирани			
Капсул			Скорост	Feet/sec	м/сек	
Дължина на гилзата						
С.О.Л.						
Цев			Енергия	Foot/Pds	J	

Релоудинг сесия					
Брой преснарядени патрони				Inc.	мм
Гилза			Дължина на гилзата		
Точно тегло на гилзите			С.О.Л.		
Капсул					
Точно тегло на куршумите					
Стъпка на нарезите					

Данни от стрелбата					
Температура			Измерени		
Влажност на въздуха			Скорост – средна	Feet/sec	м/сек
Надморска височина					
Атмосферно налягане					
Скорост на вятъра			Енергия – средна	Foot/Pds	J
Посока на вятъра					

Дистанция – м					
Брой на изстрелите					
Размер на групата					

↑ Примерен вид на таблица, в която се описва всяка релоудинг сесия. В нея са посочени всички важни детайли на снаряжените боеприпаси. Препоръчително е таблиците да се подреждат хронологично. Това улеснява избора на патрони от дадена сесия съобразно атмосферните условия, при които ще се провежда стрелбата. Достатъчно е да се погледне секцията „Данни от стрелбата“.